

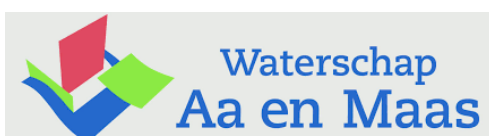

Natuurgebiedsplan Agro As de Peel

28 september 2018

**AgriFood
Capital**

**Natuurgebiedsplan Agro As de Peel is op 28 september 2018
aangeboden door bestuurlijk trekker Ben Brands aan Mary Fiers,
directeur Groenontwikkelfonds Brabant**

Contactpersoon Gea van den Berg
Programma Coördinator Agro As de Peel

Inhoudsopgave Natuurontwikkelingsplan Agro As de Peel

1.	Inleiding	5
2.	Natuurbeleid	7
3.	Verordening Ruimte	8
4.	Bestuurlijke afspraak natuurcompensatie Agro As de Peel	8
4.1	Inspanningsverplichting realisatie 15 hectare als natte evz's.....	8
4.2	Inspanningsverplichting realisatie 10 hectare als droge evz's	8
4.3	Inspanningsverplichting realisatie 29 hectare overige natuur	11
5.	Inzet financiële middelen in gebied Agro As de Peel	20
6.	Conclusie	23
7.	Overdracht gronden.....	23
8.	Vervolgstappen	24

1. Inleiding

Aanleiding en ambitie Agro As de Peel

Agro As de Peel is een regionale gebiedssamenwerking gelegen in de gemeenten Uden, Boekel, Landerd, Mill en Sint Hubert, Sint Anthonis en waterschap Aa en Maas. De gebiedssamenwerking maakt onderdeel uit van de regionale samenwerking AgriFood Capital in Noordoost Brabant. Kenmerkend voor de samenwerking is de intensieve samenwerking tussen ondernemers, overheden kennis en onderwijsinstellingen op het grondgebied van de vijf participerende gemeenten.

Agro As de Peel is de proeftuin in de regio Noordoost Brabant voor het uitwerken van het concept van een duurzame primaire voedsel- en biomassa productie en alternatieve eiwitproductie van de toekomst via toepassing van innovaties, projecten en ontwikkeling van proeflocaties op dit vlak, maar ook op het vlak van mestverwerking, emissiereductie en inpassing in de omgeving. Het is niet voor niets dat de proeftuin één van de speerpunten is binnen de regionale samenwerkingsagenda en het programma transitie landbouw in het bijzonder en dit wordt ook door overheden en andere partijen van buiten het gebied ondersteund.

De gebiedssamenwerking richt zich onder andere op het realiseren van proeflocaties in het gebied, die nodig zijn om een innovatieomgeving te creëren waar ondernemers, burgers, kennisinstellingen en overheden in de praktijk samenwerken aan de concrete economische, ecologische en maatschappelijke verbeteringen en nieuwe ontwikkelperspectieven voor voedsel- en biomassa productie.

In 2017 is de eerste proeflocatie geopend. Deze locatie, gelegen aan de Middenpeelweg (N264) is het middelpunt van de proeftuin waar innovaties zichtbaar worden gemaakt en betrokkenen samenkomen. Op deze locatie zetten we in op een totaal circulair systeem, waarbij dierlijke en plantaardige productie in balans zijn, op een wijze zonder negatieve impact op de omgeving en met maatschappelijke betrokkenheid en waardering.

De locatie biedt een wenkend perspectief en plek voor informatie voor ondernemers binnen en buiten het gebied op drie innovatiesporen:

1. Transitie van de gangbare pluimvee-, varkens- en (deels) rundvee-sector naar 'zero emissie en optimaal (her)gebruiken, met behulp van de nieuwste technologie en op basis van het kringloop denken';
2. Transitie naar alternatieve eiwitproductie en biomassa teelt (zoals insecten, schimmels, algen, vissen, peulvruchten, granen en reststromen uit de regionale voedingsmiddelenindustrie);
3. Transitie naar de biobased economie. Verwerking van biobased grondstoffen voor niet-voedselproducten of bewerking en aanwending voor verbeteren van bodemkwaliteit.

Link Agro As de Peel, GOB en voorliggend natuurgebiedsplan

In 2017 is de proeflocatie gestart op 5 hectaren in eigendom van de gemeente Landerd. Aansluitend aan deze gronden ligt 30 hectaren in eigendom van het GOB. Na onderlinge afstemming en instemming van de Maashorst hebben we in 2018 de proeflocatie met 5 van deze hectaren kunnen uitbreiden. Momenteel worden op de 10 hectare die beschikbaar is door ondernemers proeven gedaan met alternatieve eiwitproductie en biomassa teelt, bodemproeven en een proef met natuurinclusieve landbouw. AgriFood Capital heeft een innovatiemanager aangesteld die zich richt op de ontwikkeling van vernieuwende projecten in het gebied en het aanjagen van een consortium voor deze specifieke proeflocatie.

Daarmee komt de proeflocatie in een versnelling en is de situatie nu dat de vraag naar innovatieruimte groter is dan de beschikbare 10 hectare.

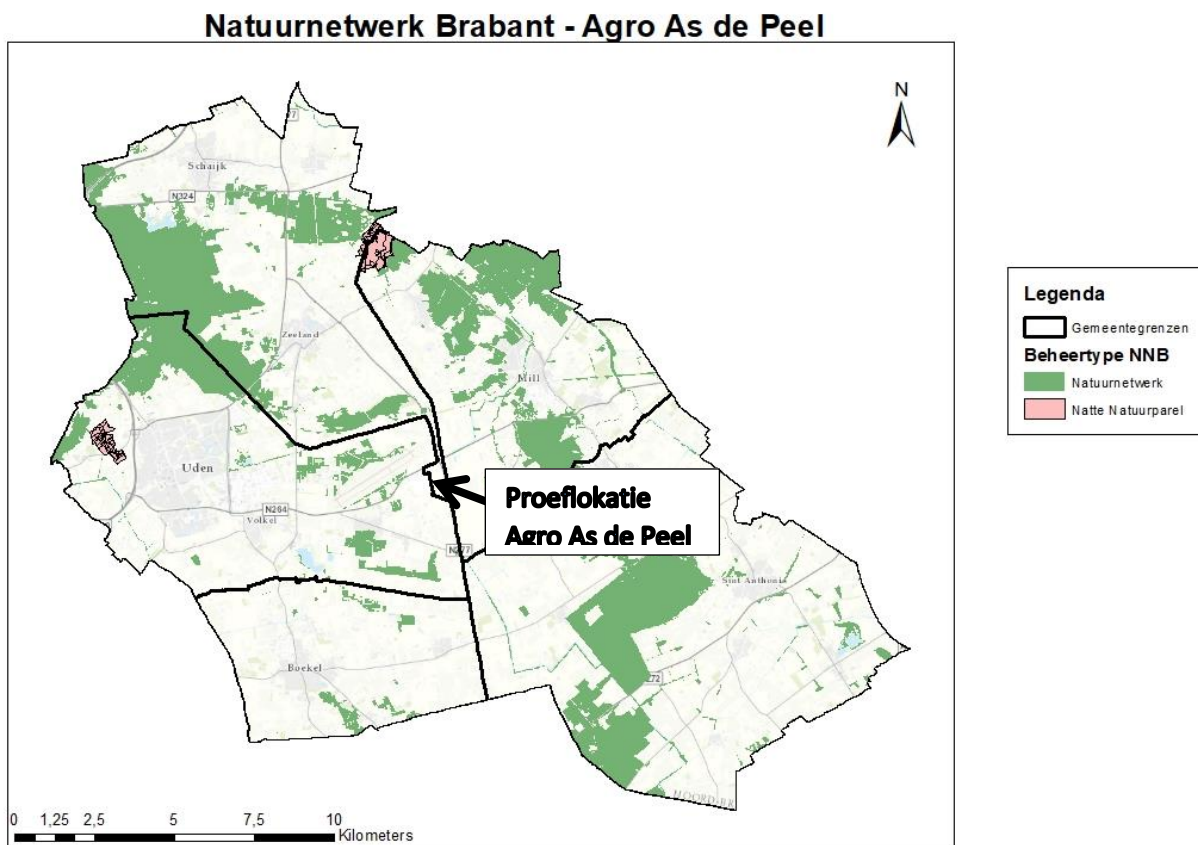
Agro As de Peel wil de locatie verder uitbreiden met de aangrenzende gronden van het Groenontwikkelfonds Brabant en doet daarvoor middels dit plan een uitruilvoorstel om in het gebied in of aansluitend aan het NatuurNetwerk Brabant minimaal dezelfde omvang aan hectares (30 hectare) natuur te realiseren. In voorliggend plan maken we inzichtelijk op welke manier en waar we in een periode van vier jaar deze hectares gaan realiseren.

2. Natuurbeleid

Het Brabantse natuurbeleid bestaat uit vier pijlers:

- 1) Een samenhangend en robuust netwerk van natuurgebieden inclusief verbindingen;
- 2) Behoud en herstel van biodiversiteit Brabant breed van stad tot land;
- 3) Een Brabants mozaïek van landschappen met regionale identiteiten gericht op een goed leef en vestigingsklimaat;
- 4) Verankering van natuur en landschap in de samenleving, in samenhang met economische en sociale culturele ontwikkelingen in een ruimtelijke context. De Brabantse natuur sluit aan op wensen van Brabantse burgers en toeristen.

Een goede kwaliteit van natuur en landschap is randvoorwaardelijk voor economische ontwikkeling, een goed vestigingsklimaat en ecosysteemdiensten zoals waterwinning. De provincie draagt de verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid, maar zij wil invulling geven aan die verantwoordelijkheid door te werken vanuit initiatieven van maatschappelijke partijen en andere overheden in plaats van zelf te sturen en uit te voeren. De provincie doet een stap opzij, maar draagt wel bij in de kosten van het natuur en landschapsbeleid en ondersteunt waar mogelijk met inzet van capaciteit.

Figuur 1 NNB-gebieden in Agro as de Peel

3. Verordening Ruimte

De te beschermen provinciaal ruimtelijke belangen zijn vertaald in de Verordening ruimte Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2017), hierna verordening genoemd. Een bestemmingsplan dat is gelegen buiten het NNB en leidt tot een aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB anders dan door de verspreiding van stoffen in lucht of water, strekt ertoe dat de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende, negatieve effecten worden gecompenseerd.

Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van het NNB op verzoek van de gemeente wijzigen om ecologische redenen, met toepassing nee-tenzij principe, bij kleinschalige ingrepen of met toepassing van de saldobenadering. Deze laatste situatie is in dit geval aan de orde voor het uitruilvoorstel van de Gemeente Mill en Sint Hubert (zie onder 2 onder kopje "Uitwerking per gebied")

4. Bestuurlijke afspraak natuurcompensatie Agro As de Peel

Eind maart 2018 hebben de bestuurders van de 5 Agro As de Peel gemeenten en waterschap bij elkaar gezeten en zich gecommitteerd aan de uitwerking van minimaal de volgende compensatie.

4.1 Inspanningsverplichting realisatie 15 hectare als natte ecologische verbindingzones

De uitwerking hiervan is ook opgenomen in de bieding van waterschap.(d.d. 1 maart 2018)

Opdracht: uitvoerbaarheid beschrijven aan de hand van stappenplan.

- Inventarisatie is uitgevoerd per gemeente wat haalbaar is voor wat betreft grondpositie en/of budgetruimte en bespreken met waterschap en in beeld brengen op GIS kaart waar de kansen liggen en in welke volgorde op basis van informatie van de gemeente.
- Ook is aangegeven wat de randvoorwaarden zijn bij realisatie natte evz's en risico's (ook vooral uit input gemeenten en waterschap)
- Vervolgstep is om ook verder te bekijken of er bij gemeenten eventueel nog mogelijkheden zijn bij gronden direct aangrenzend aan ecologische verbindingzone en er extra ruilgronden beschikbaar zijn.

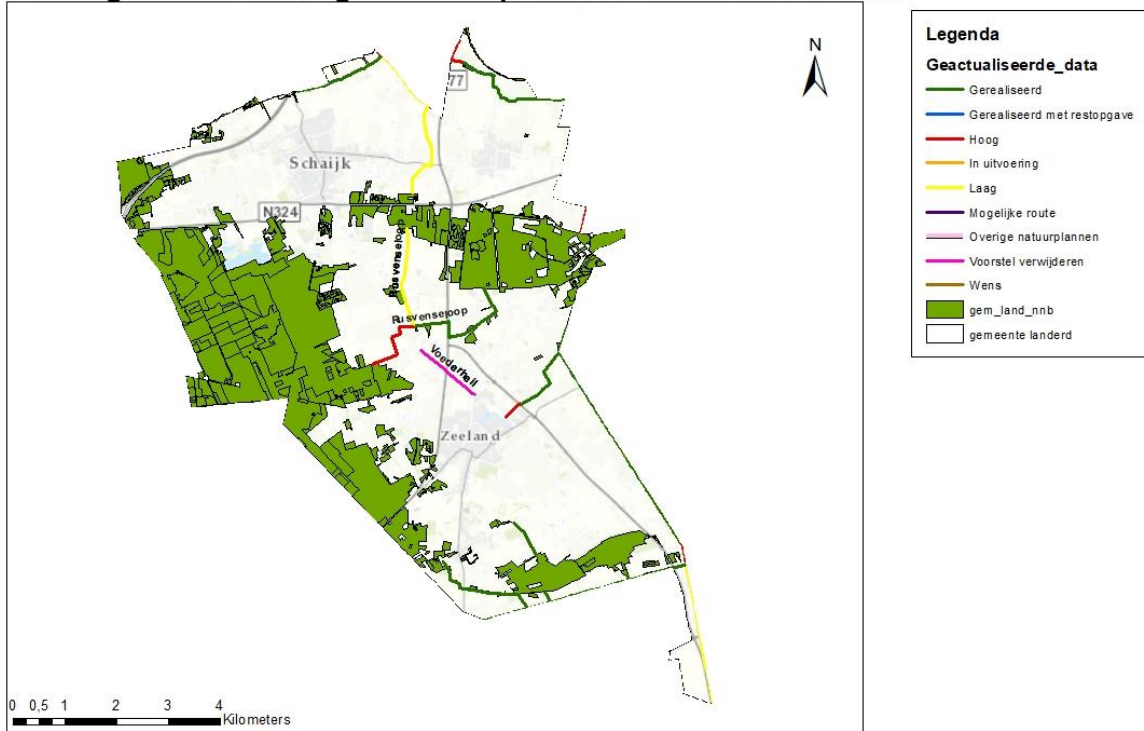
4.2 Inspanningsverplichting realisatie 10 hectare als droge ecologische verbindingzones

Voor de droge ecologische verbindingzones binnen de 5 gemeenten is nog ongeveer 44 hectare niet gerealiseerd, waarvan we 10 hectare binnen 4 jaar willen realiseren.

- Van de droge ecologische verbindingzones hebben we een inventarisatie uitgevoerd en 108 hectare is inmiddels gerealiseerd en nog 44 hectare moet nog gerealiseerd worden.
- Inventarisatie is uitgevoerd per gemeente wat haalbaar is voor wat betreft grondpositie en/of budgetruimte en in beeld brengen op GIS kaart waar de kansen liggen en in welke volgorde op basis van informatie van de gemeente.
- Ook is per gemeente aangegeven wat de randvoorwaarden zijn bij realisatie droge evz's en risico's (ook vooral uit input gemeenten)
- Binnenkort komt er een gesprek met een gebiedsmakelaar en ZLTO voor extra beschikbaarheid om het veld in te gaan en per gemeente de eerder kansrijke droge ecologische verbindingzones verder uit te werken tot een uitvoeringsplan

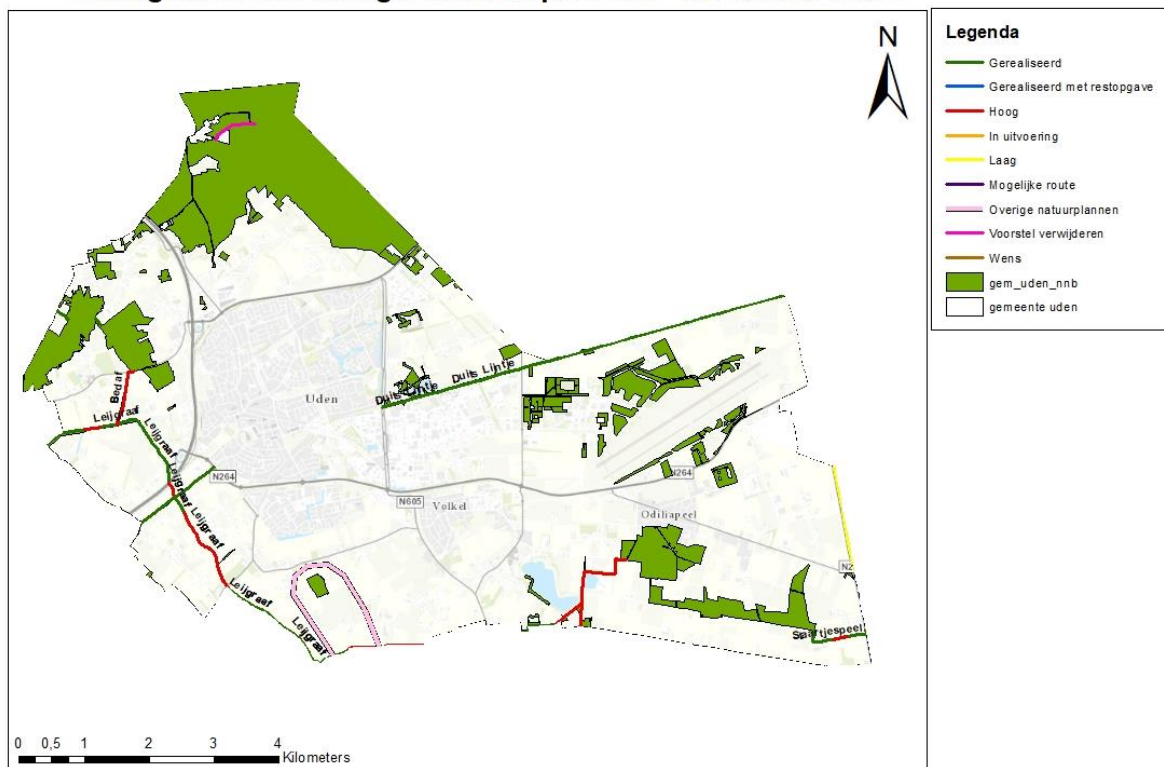
Per gemeente is er een kaartje gemaakt met de uitwerking van de droge en natte ecologische verbindingzones en deze kaartjes zijn besproken met de provincie en afgestemd op de provinciale kaarten.

Ecologische verbindingzones en prioriteit - Gemeente Landerd

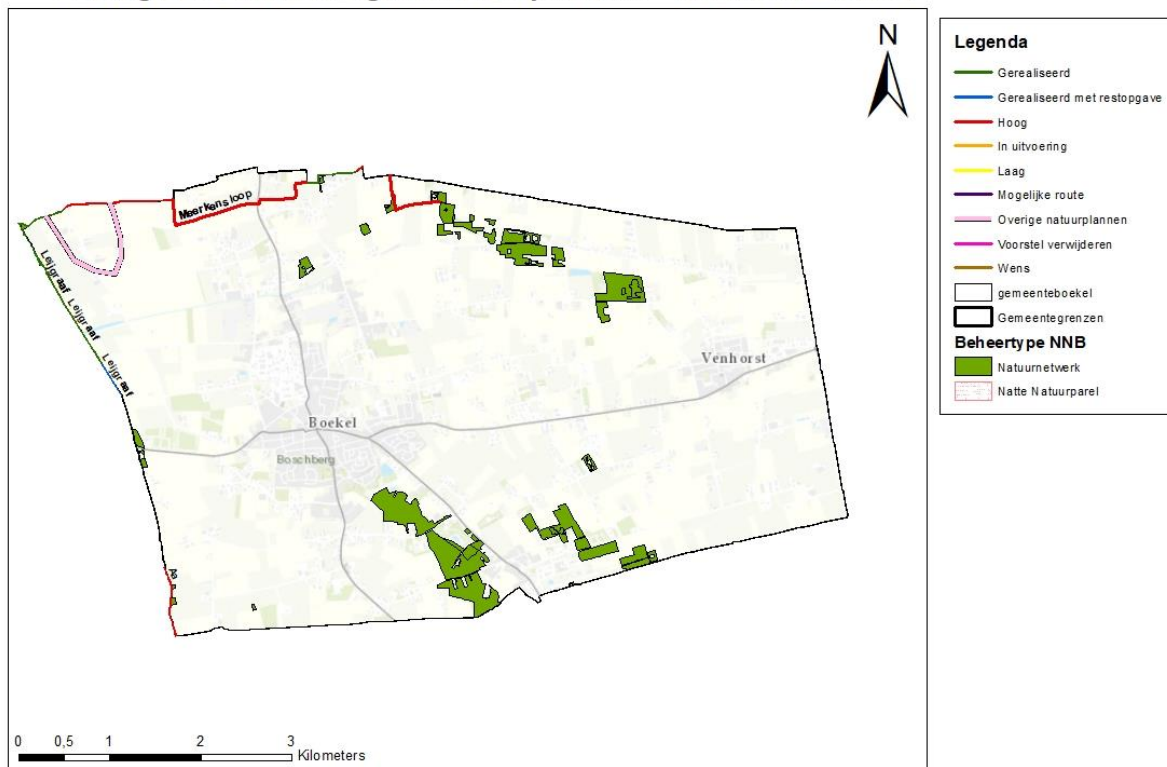
Figuur 2 Gerealiseerde EVZ's en nog te realiseren EVZ's met prioritering in gemeente Landerd

Ecologische verbindingzones en prioriteit - Gemeente Uden

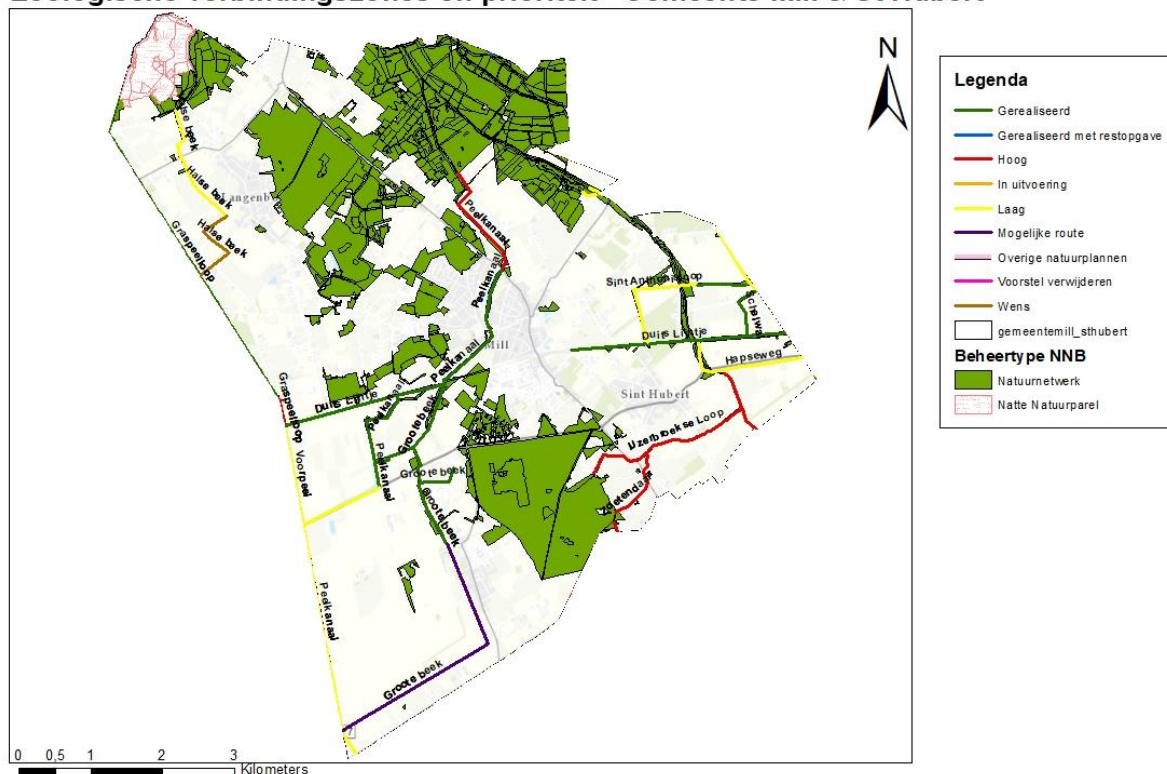
Figuur 3 Gerealiseerde EVZ's en nog te realiseren EVZ's met prioritering in gemeente Uden

Ecologische verbindingzones en prioriteit - Gemeente Boekel

Figuur 4 Gerealiseerde EVZ's en nog te realiseren EVZ's met prioritering in gemeente Boekel

Ecologische verbindingzones en prioriteit - Gemeente Mill & St Hubert

Figuur 5 Gerealiseerde EVZ's en nog te realiseren EVZ's met prioritering in Gemeente Mill en Sint Hubert & St Hubert

Ecologische verbindingzones en prioriteit - Gemeente St Anthonis

Figuur 6 Gerealiseerde EVZ's en nog te realiseren EVZ's met prioritering in gemeente St. Anthonis

4.3 Inspanningsverplichting realisatie 29 hectare overige natuur

Tijdens het bestuurlijk overleg in maart 2018 is de inspanningsverplichting afgesproken van 5 hectare overige natuur in de vorm van uitbreiding van het Natuurnetwerk Brabant.

Na een uitgebreide inventarisatie komen we, aanvullend aan de inzet voor de eerder genoemde realisatie van natte en droge evz's tot 3 grotere projecten die gezamenlijk, na realisatie, 29,22 hectare toevoegen aan het natuurnetwerk Brabant. Het aantal hectaren is dus veel groter dan in maart 2018 afgesproken als inspanningsverplichting tijdens het bestuurlijk overleg Agro As de Peel.

10 hectare extra natuurontwikkeling Houtvennen Uden

Houtvennen is een gebiedje in de gemeente Uden langs de spoordijk tussen de Trentse Bossen en Vliegbasis Volkel.

Dit plan richt zich zowel op de hydrologie als de ecologie en is gelegen in en direct aansluitend aan het Natuurnetwerk Brabant. Ingegeven om meer water vast te houden in de Houtvennen ligt hier een initiatief van burgers, Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (SVU) en mogelijke compensatieverplichtingen Gemeente Uden en Vliegveld Volkel om te komen tot meer water parkeren op de Peelhorst in combinatie met een degelijke ecologische stapsteen voor de natuur tussen Trentse bossen en de Vliegbasis bossen.

Initiatiefnemers hebben twee percelen op het oog van ruim 6,7 hectare en 3,3 hectare waarop 3 tot 4 vennetjes aangelegd worden in combinatie met natuurontwikkeling die weliswaar kunstmatig ruim 6 maanden bij voldoende water van bovenstrooms aangevuld kunnen worden.

Verwerving, Instrumenten, Financiën en Stappenplan

De Verwerving

De grondverwerving zal door de sVLU in eigen beheer worden uitgevoerd. In haar statuten heeft sVLU vastgelegd dat voor elke financiële handeling telkens 2 bestuursleden dienen te ondertekenen. Het gehele projectgebied is ruim 10,34 hectare groot en eigendom van 4 partijen. De twee eigenaren (beide geen actief landbouwer) van de percelen aan de noordzijde tezamen groot 6,77 ha groot, hebben aangegeven te willen verkopen of ruilen. Het perceel aan de zuidzijde is deels eigendom van de gemeente Uden groot 1,00 ha en deels van een actieve agrariër groot 2,56 ha. De gemeente Uden en Vliegbasis Volkel zijn op de hoogte van de plannen en eerste gesprekken over het waterconserverings-/natuurontwikkelingsplan zijn gestart.

De instrumenten

Voor dit project zijn meerdere instrumenten inzetbaar. Wij denken hierbij o.a. aan het GOB, STIKA, Agro As De Peel, DHZ (realisatie robuust en toekomstbestendig watersysteem), GGOR (dit project komt ook de GGOR Raam ten goede) en evt. compensatieverplichtingen Gemeente Uden en Vliegveld Volkel.

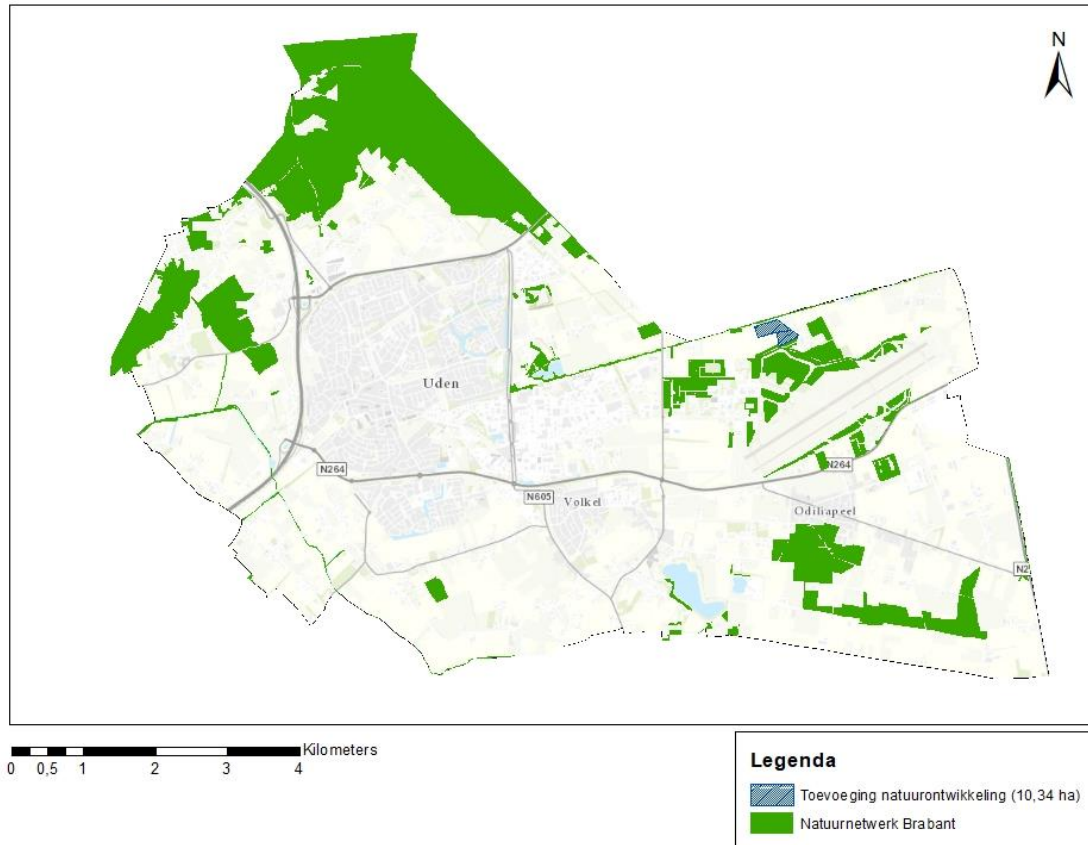
De financiering

De verwervings- en aanlegkosten voor deze waterparkeerplaats worden op velerlei wijze geworven. De link tussen de gebiedsnaam Houtvennen en het waterparkeren dient continu aanwezig te zijn bij de verdere planvorming. De verwervings- en aanlegkosten van het perceel met middelen via NatuurNetwerk Brabant (GOB), Deltaplan Hoge Zandgronden, natuurcompensatie Gemeente en Vliegveld Volkel, Agro-As de Peel, waterbuffer-projectsubsidies en anderzijds worden momenteel onderzocht. De directiekosten en deel van de aanlegkosten worden deels vrijwillig gedaan en of tegen de opbrengst van de vrijkomende grond of zand.

Stappenplan

- Uitvoeringsplan aankoop/ruiling gronden door taxateur/grondverwerper
- Veldbezoeken door projectleider ZLTO en taxateur/aankoper
- Afspraken overdracht gronden en eventuele ruilgronden
- Opstellen inrichtingsplan
- Afspraken natuurinrichtingsplan en beheersaspecten

Uitbreiding Natuurnetwerk Brabant en natuurontwikkeling - Gem. Uden

Natuurdoeltypen en sfeerbeeld natuurontwikkeling Uden

Natuurdoeltype: Vochtige heide

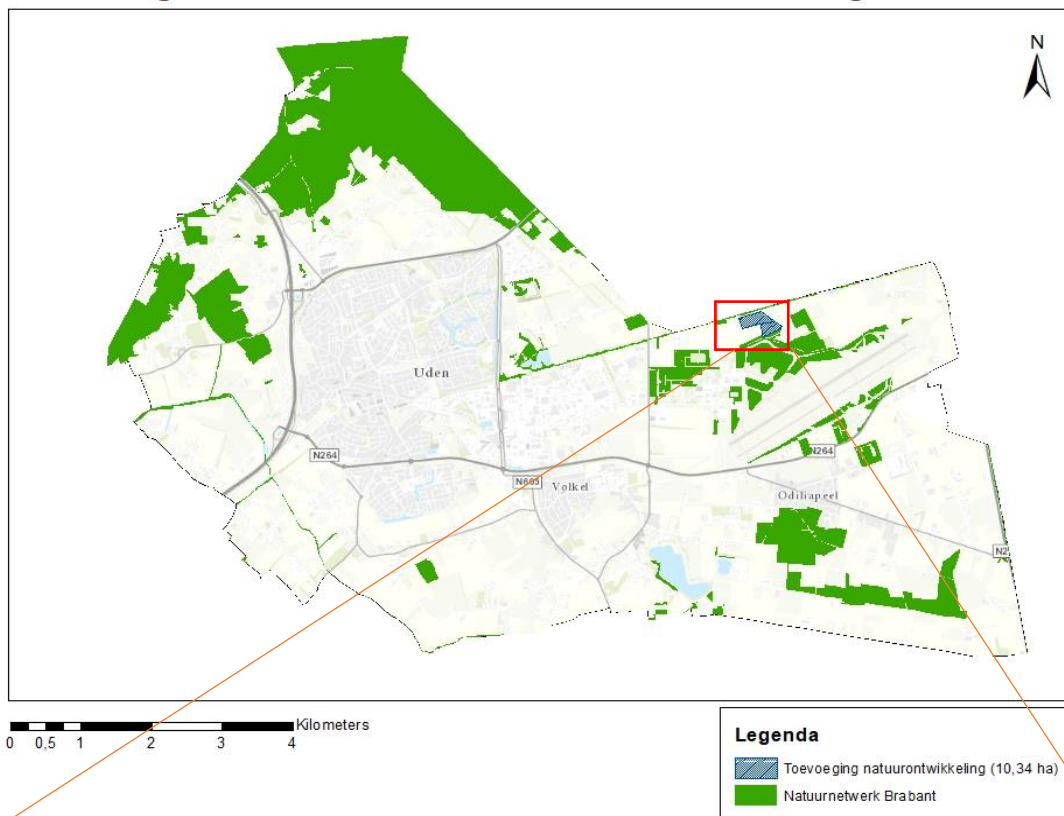
Vochtige heide bevat zowel heiden, struwelen, grazige vegetaties, veenmosplekken, kleine stilstaande watertjes, en kale bodem op zandige tot venige plaatsen. (<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/de-index-natuur-en-landschap/natuurtypen/n06-voedselarme-venen-en-vochtige-heiden/n0-04-vochtige-heide/>).

De heiden komen vooral voor op natte zandgronden of veengebieden, van Drenthe, Oost Nederland en Noord-Brabant. Enkele voorbeeldgebieden zijn: Kampina, Delleboersterheide, Deelense Veld en Balloërveld.

De bodem is vochtig of nat, bestaat uit zand of leem en is vrij zuur en voedselarm. De vegetatie wordt gekenmerkt door dwergstruiken, waarbij gewone dophei dominant aanwezig is. Soms overheersen grassen (pijpenstrootje) of struiken als gagel. Vochtige heide is soortenarm, de soorten die er voorkomen zijn echter karakteristiek voor het landschap.

Variatie in structuren is belangrijk voor dit natuurdoeltype. Afwisselend dient aanwezig te zijn; vegetatie met gewone dophei, open zandige stukken, grazige en kruidige vegetaties, kleine veentjes en (plaatselijk) struweel, opslag van dennen en berken is belangrijk. Hierdoor kunnen karakteristieke faunasoorten zoals de adder en levendbarende hagedis en veel insectensoorten zoals het gentiaanblauwtje en spiegeldikkopje voorkomen in het gebied.

Uitbreiding Natuurnetwerk Brabant en natuurontwikkeling - Gem. Uden

19,22 hectare extra natuurontwikkeling Gemeente Mill en Sint Hubert

In het kader van de gebiedsontwikkeling De verborgen Raamvallei wordt onder meer gewerkt aan de realisatie van de NNB-doelstellingen. Er worden met een grondeigenaar in het gebied plannen ontwikkeld om de NNB uit te breiden. Het gaat hierbij over de inzet van circa 10 ha. Aansluitend aan deze gronden ligt 8.92 ha gemeentegrond. De gemeente is bereid om deze gronden te betrekken bij de natuurontwikkeling. In totaal kan daarmee bijna 20 ha nieuwe natuur worden gerealiseerd. De uitvoering van dit traject loopt via het gebiedsproces De verborgen Raamvallei.

Het gebied in omgeving Venweg ligt op de westflank van de Lage Raam en ten noorden hiervan ligt de Graafse Raam. Deze westflank bestaat uit een relatief ondiep watervoerende laag met grondwaterstroming van zuidwest naar noordoost (zie kaartje). De westflank heeft een ondiep watervoerende laag vanwege de tektoniek, het ligt tussen de geologische breuken: Breuk van Grave en breuk "Graspeelloop". Deze zone vormt een geohydrologische drempel tussen de Peel-/Maashorst aan de westkant en de slenk van Venlo aan de andere kant. Onder(in) de watervoerende laag liggen matig doorlatend mariene afzettingen, o.a. met glauconiet zand (groen zand). Midden tussen deze breuken ligt een Maasterrasrand (nabij Graafse weg), dat zichtbaar is aan een groot hoogteverschil in het maaiveld.

De bijzondere geohydrologische omstandigheden en de grondwaterstroming maken het mogelijk dat het grondwater in voldoende mate kan toestromen en van goede kwaliteit is.

Herkomst van het grondwater is met name uit de Langenboomse Bos. Het landbouwgebied dat verder westwaarts ligt wordt ontwaterd door de Halsche Beek. Er stroomt (relatief) schoon grondwater vanuit het bos naar het natuurgebied (van SBB) bij Kammerberg. Dit blijkt uit waterkwaliteitsmetingen in de sloten en is te verklaren door de herkomst van grondwater uit het Langenboomse Bos. Dit grondwater biedt kansen voor kwelafhankelijke natte schraallanden.

In de stroombaan v/h grondwater stromend vanuit Langenboomse Bos naar het natuurgebied Kammerberg liggen ter hoogte van de Venweg enkele landbouwpercelen. Deze percelen vormen een belemmering voor de natuurontwikkeling in het huidige natuurgebied, door twee oorzaken:

- Het waterpeil is laag en de sloten draineren het grondwater, zodat kwel in beperkte mate in de wortelzone in het natuurgebied kan komen
- Door bemesting wordt de waterkwaliteit (enigszins) negatief beïnvloed

Een functieverandering of verandering van het grondgebruik maakt het mogelijk dat deze oorzaken worden opgeheven en er meer kansen ontstaan voor natuurontwikkeling. Verminderen of stoppen van de bemesting zal de (grond-) waterkwaliteit schoner/schraler maken, en door verhoging van de waterpeilen in de sloten kan de kwel in de wortelzone terecht komen (in het huidige natuurgebied bij beperkte verhoging en ook in het perceel liggend aan de Venweg bij een forse peilverhoging). Gezien het grote verhang van het grondwater zal de kwel niet weggedrukt worden na een verhoging van het waterpeil.

Agro As de Peel kan met inbreng van 8,9 ha pachtgrond aan de Venweg een wezenlijke bijdrage leveren aan het realiseren van Natuurnetwerk Brabant (NNB). Hiermee is niet alleen de ontwikkeling van kansrijke, natte natuur gediend maar maakt beekherstel van de Graafse Raam veel kansrijker. Met de inzet van deze percelen neemt Gemeente Mill en Sint Hubert & Sint Hubert een fors deel van de opgaven binnen de Verborgen Raamvallei voor haar rekening, waarbij die inbreng voor de gemeente financieel voordeel met zicht meebrengt.

Verwerving, Instrumenten, Financiën en Stappenplan

De Verwerving

Het gehele projectgebied is ruim 19 hectare groot en er is al een document opgesteld met een ruilvoorstel door een werkgroep grondstrategie en ligt er al een concreet ruilvoorstel tussen een particuliere partij en de Gemeente Mill en Sint Hubert om hiermee 8,9 hectare natuur te realiseren en met een tweede particulier partij zijn ook al vergevorderde gesprekken gevoerd. In dit ruilvoorstel is Gemeente Mill en Sint Hubert en Sint Hubert akkoord gegaan dat ze er in oppervlakte 1,35 ha op achteruit gaan en deze hectare inbrengen.

De instrumenten

Voor dit project zijn meerdere instrumenten inzetbaar. Wij denken hierbij o.a. aan particuliere eigendommen het GOB, STIKA, Agro As De Peel en (ruil)gronden van de Gemeente Mill en Sint Hubert & Sint Hubert. Door de 8,8 ha pachtgrond van de gemeente aan de Venweg kan een wezenlijke bijdrage geleverd worden aan het realiseren van Natuurnetwerk Brabant (NNB). Hiermee is niet alleen de ontwikkeling van kansrijke, natte natuur gediend maar maakt beekherstel van de Graafse Raam veel kansrijker. Met de inzet van deze percelen neemt Gemeente Mill en Sint Hubert & Sint Hubert een fors deel van de opgaven binnen de Verborgten Raamvallei voor haar rekening.

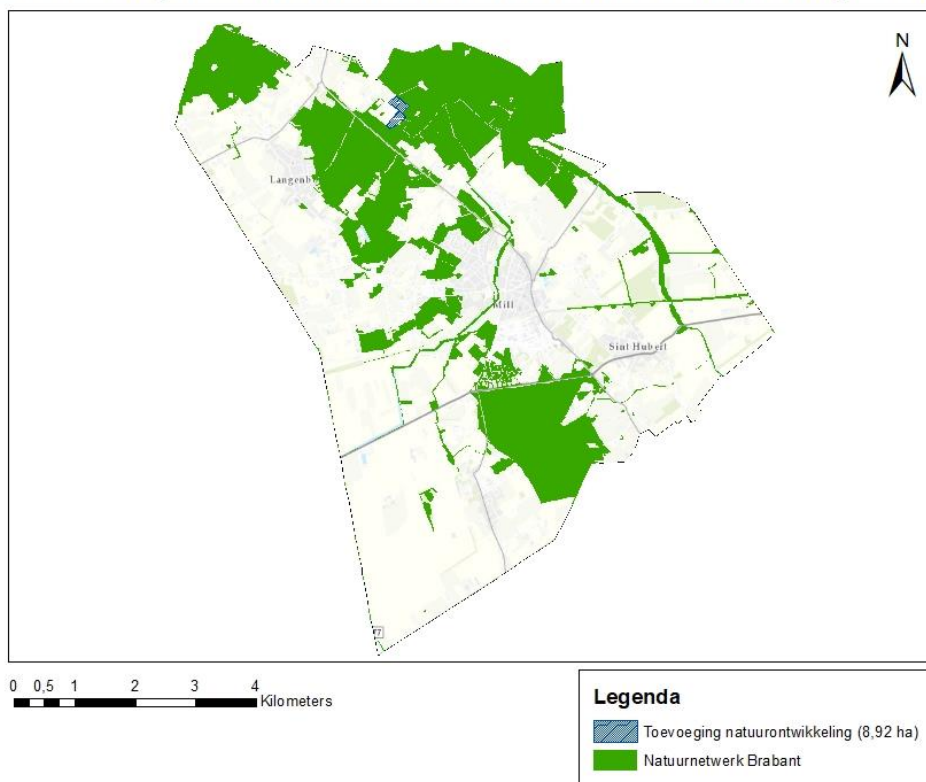
De financiering

De verwervings- en aanlegkosten voor deze natuurontwikkeling worden op velerlei wijze geworven en dit zal de komende tijd ook nader geïnventariseerd worden. De verwervings- en aanlegkosten van het perceel met middelen via NatuurNetwerkBrabant (GOB, natuurcompensatie Gemeente en Agro-As de Peel. De financiering wordt binnen het concrete project georganiseerd. In verband met de realisering van de natuurdoelstellingen in het kader van Agro Ad de Peel zijn afspraken met het GOB gemaakt over een bijdrage van 75% bij de realisering van nieuwe NNB.

Stappenplan

- Inventarisatie/afspraken overdracht gronden en eventuele ruilgronden
- Opstellen inrichtingsplan
- Afspraken natuurinrichtingsplan en beheersaspecten

Uitbreiding Natuurnetwerk Brabant en natuurontwikkeling - Gem. Mill & St. Hubert

8,92 ha gemeente NNB + 10,42 ha particuliere NNB = 19,22 hectare in totaal

Natuurdoeltypen en sfeerbeeld natuurontwikkeling Mill

Natuurdoeltype: Begeleid–natuurlijk beekdallandschap

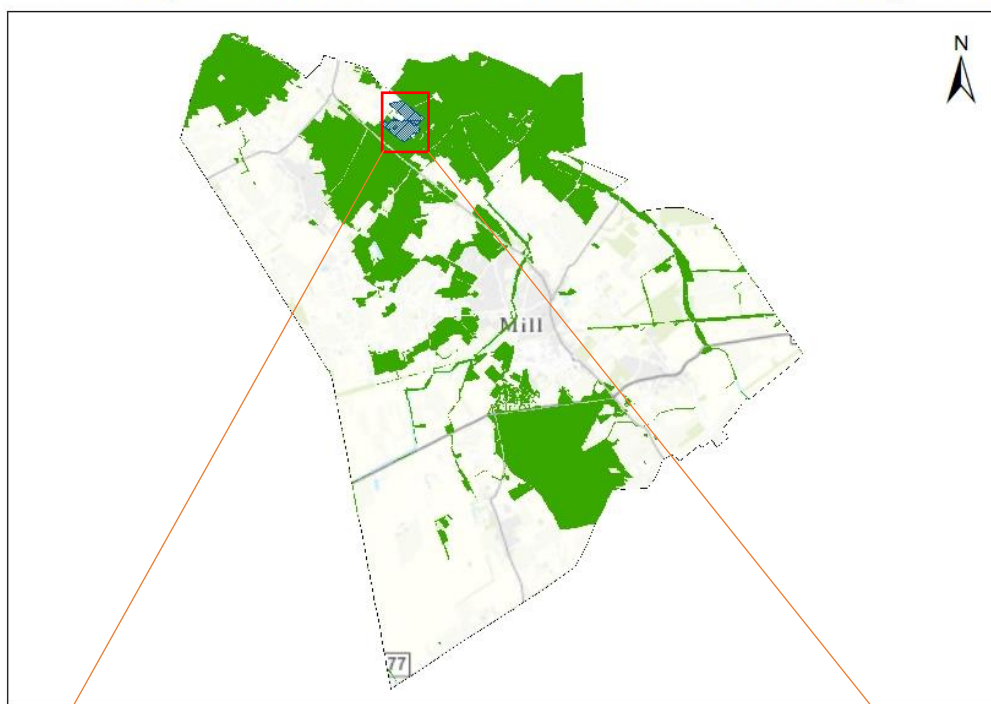
Het natuurdoeltype begeleid–natuurlijk beekdallandschap kenmerkt zich door de aanwezigheid van bronnen en beken, omgeven door stilstaande wateren, moerassen, graslanden, struwelen en bossen (Bal, et al., 2001). Deze elementen komen vaak in deze combinatie voor op de kwelgevoede delen van de Hogere zandgronden.

De bodem bestaat vooral uit zand, leem en veen. Levensgemeenschappen van het beekdallandschap ontwikkelen zich op bodems met een gevarieerde zuurgraad en voedselrijkdom.

Het waterregime is gevarieerd: op de overgang naar hoger gelegen landschappen matig droog en in de lagere delen vochtig tot zeer nat, met beken en poelen. De aanwezigheid van een beek is geen voorwaarde voor toepassing van dit natuurdoeltype.

Dit landschap wordt gevormd door drie sleutelprocessen: stroming van beekwater, grondwaterstroming (kwel) en begrazing. Elk van deze processen zorgt ervoor dat er variatie in het landschap ontstaat en hebben invloed op de vorming van eerder benoemde elementen.

Uitbreiding Natuurnetwerk Brabant en natuurontwikkeling - Gem. Mill & St. Hubert

0 0,5 1 2 3 4
Kilometers

Legenda

- Toevoeging natuurontwikkeling (19,22 ha)
- Natuurnetwerk Brabant

Ontwikkelingen gemeente Sint Anthonis

Gemeente Sint Anthonis is bezig met een nieuw Groenstructuurplan wat dit najaar behandeld zal worden met daarin 2,5 ha zoekgebied bos en 1,5 ha nieuwe singels binnen Natuurnetwerk Brabant. Het kan zijn, bij vertraging van bovenstaande ontwikkelingen of veranderend inzicht, dat er een verschuiving plaats gaat vinden en dat deze natuurontwikkeling ook wordt ingezet als uitruil van het natuurontwikkelingsplan maar op dit moment is deze ontwikkeling nog niet concreet genoeg.

5. Inzet financiële middelen in gebied Agro As de Peel

Toezegging inzet financiële middelen gemeenten

Binnen alle deelnemende gemeenten is een inventarisatie gedaan naar de financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid.

In principe is iedere gemeente verantwoordelijk voor realisatie van gemiddeld 2 hectare droge ecologische verbindingzones wat in 10 hectare resulteert voor de 5 gemeenten samen.

Op dit moment is bij de meeste gemeenten geld gereserveerd voor gezamenlijk een aanleg van minimaal 6 tot maximaal 8 hectare droge ecologische verbindingzones. Bij 1 gemeente is momenteel nog geen geld gereserveerd maar wordt dit meegenomen in de volgende raadsyclus.

Het waterschap is aan zet voor de realisatie/uitvoering van de natte ecologische verbindingzones. De financiering vindt plaats door waterschap en gemeenten met een subsidie van 75% van het Groenontwikkelfonds.

En tot slot is uitgesproken dat gemeente Uden en Gemeente Mill en Sint Hubert samen verantwoordelijk zijn voor de (financiële) uitvoering/coördinatie van de 29 hectare overige natuur gelegen in de gemeente Uden en Gemeente Mill en Sint Hubert.

De toezegging en afspraken zijn vastgesteld door alle colleges van de 5 deelnemende gemeente en het bestuur van het waterschap middels een collegebesluit.

Inzet mogelijk extra financiële middelen

Uden is in gesprek met het ministerie over het compenseren van de effecten van een komend project in de luchtvaart dat veel impact heeft op de fysieke leefomgeving en hoopt daarmee extra ondersteuning ter beschikking te krijgen.

Het ministerie heeft aangegeven om op gebied van duurzaamheid bereid te zijn daar waar mogelijk ondersteuning te leveren en wacht het voorstel daarover van de gemeente af. Het thema duurzaamheid is daarom nader uitgewerkt. In augustus 2018 heeft er een eerste oriënterend gesprek plaatsgevonden en heeft de gemeente Uden aangegeven o.a. luchtkwaliteit in relatie tot luchtvaart een belangrijk onderwerp te vinden en te willen compenseren in extra natuur.

Het ministerie heeft naar aanleiding van de Ronde Tafel gesprekken richtingen gedefinieerd om binnen het thema duurzaamheid op in te zetten en dit biedt veel kansen voor Agro As de Peel maar is op dit moment niet concreet genoeg maar kan in de toekomst extra kansen gaan bieden.

Voorstel is om hierbij aan te sluiten bij Agro-as De Peel door de HAS een onderzoek uit te laten voeren waarin in beeld wordt gebracht welke beplanting fijnstof, CO2 e.d. kan binden en waar deze en in welke vorm aangebracht kan worden, bijvoorbeeld binnenstedelijk in combinatie met klimaatadaptatie.

Voorstel is om de compenserende maatregelen, waarvoor het Ministerie ook middelen ter beschikking wil stellen of partijen zoekt die bij willen dragen, te realiseren in de vorm van extra natuur in het gebied Agro As de Peel en hiermee het Natuurnetwerk Brabant uit te breiden.

De luchtvaart- en landbouwsector kampen allebei met een flink aandeel in de CO₂-uitstoot. Hier dient zich, in lijn met de door van Dam gegeven impuls, een ongebruikelijk potentieel samenwerkingsverband tussen deze twee sectoren aan: waarom het CO₂-compensatiebedrag afkomstig van de luchtvaartsector niet gebruiken om de landbouwsector te stimuleren te gaan experimenteren met landbouwinclusieve natuur?

Die term werd ruim een jaar geleden gelanceerd door Jan Willem Erisman (Louis Bolk Instituut) en verwijst naar een hoogproductief landbouwsysteem dat de diensten die de natuur levert, effectief gebruikt en borgt, en waarin bedrijven veerkrachtiger kunnen reageren op klimaatveranderingen.

Agrobosbouw als voorbeeld voor compenserende maatregel Luchtvaart

De verschillende vormen van landbouwinclusieve natuur c.q. agrobosbouw gaan uit van zeven lagen planten, waarbij bomen en struiken een grote rol spelen. Uit diverse Europese onderzoeksprojecten (zie bijvoorbeeld www.agforward.eu) is naar voren gekomen dat agrobosbouw kan zorgen voor een flinke toename van de biodiversiteit en een herstel van de bodem c.q. het bodemleven. En dat met minder onderhoud en het afzien van het gebruik van kunstmest en bestrijdingsmiddelen de opbrengst beslist niet lager hoeft te zijn, mogelijk zelfs hoger. En agrobosbouw kan bovendien zorgen voor het vastleggen van grote hoeveelheden CO₂ wat een positief effect heeft op de bodemgesteldheid.

Financiële uitwerking toevoeging 30 hectare Natuurnetwerk Brabant

Compensatieonderdeel	Compensatiebedrag	Areaal Natuurnetwerk Brabant
Planontwikkeling en planvorming (8% kosten overige compensatieonderdelen)	21.216 (8% van € 262.000)	30 hectare
Aanschaf grond	Gemiddeld 7,5 Euro/m ² x 30 hectare is € 2.100.000	
Inrichtingskosten	Gemiddeld 17.000 per hectare is 510.000 voor 30 hectare	
Beheerskosten (voor 10 jaar)	Gemiddeld 140 Euro/jaar/ha is voor 10 jaar 42.000	

TOTAAL € 2.673.216

75% GOB €2.004.912

25% € 668.304

Financiële uitwerking 10 hectare droge ecologische verbindingzones

Compensatieonderdeel	Compensatiebedrag	Areaal Natuurnetwerk Brabant
Planontwikkeling en planvorming (8% kosten overige compensatieonderdelen)	6.987 (8% van €87.300)	10 hectare
Aanschaf grond	Gemiddeld 7,5 Euro/m ² x 10 hectare is € 700.000	
Inrichtingskosten	Gemiddeld 17.000 per hectare is 170.000 voor 10 hectare	
Beheerskosten (voor 10 jaar)	Gemiddeld 140 Euro/jaar/ha is voor 10 jaar 14.000	

TOTAAL € 890.984

50% GOB € 445.492

50 % Overige € 445.492

Gebiedssamenwerking Agro As de Peel doet het voorstel om 30 hectare nieuwe natuur te realiseren en 10 hectare droge ecologische verbindingzones en vraagt het Groenontwikkelfonds een provinciale cofinanciering van 50% en deels 75% en vraagt hiervoor een financiële bijdrage van het Groen Ontwikkelfonds van €2.450.406,00 . Dit betekent dat het resterend bedrag van ongeveer € 1.113.796 zal betaald dienen te worden door overige gebiedspartners en/of gemeenten en/of andere overheidsinstellingen. Voor een groot deel van deze gelden is al geld beschikbaar of gereserveerd, voor de rest zullen er de komende tijd gekeken naar mogelijkheden, aanvullende gesprekken plaatsvinden en zijn er al afspraken gemaakt.

Binnen alle deelnemende gemeenten is een inventarisatie gedaan naar de financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid. In principe is ieder gemeente verantwoordelijk voor realisatie van gemiddeld 2 hectare droge ecologische verbindingzones binnen 4 jaar wat in 10 hectare resulteert voor de 5 gemeenten samen. Gezamenlijk is er voldoende budget voor 10 hectare en zijn alle colleges akkoord, voor zover het de eigen bevoegdheid strekt akkoord gegaan met de (financiële) uitvoering van het natuurgebiedsplan en wordt er op korte termijn een uitvoeringsplan geschreven met concrete stappen.

Conclusie

Gebiedssamenwerking Agro As de Peel doet het voorstel om 30 hectare nieuwe natuur te realiseren en 10 hectare droge ecologische verbindingzones op basis van provinciale cofinanciering van 50% en deels 75% en vraagt hiervoor een financiële bijdrage van het Groenontwikkelfonds van €2.450.404,00 . Aanvullend zet Agro As de Peel zich in voor de realisatie van 15 hectare natte ecologische verbindingzones, waarvoor het waterschap Aa en Maas (eveneens partner in de gebiedssamenwerking Agro As de Peel) reeds eerder een totaal voorstel bij het Groenontwikkelfonds.

In totaal bedraagt daarmee de natuurrealisatie doelstelling waar Agro As de Peel zich voor een uitvoeringsperiode van 4 jaar aan committeert 55 hectare, bestaande uit 30 hectare nieuwe natuur en 25 hectare ecologische verbindingzones. Hiermee wordt de afspraak van 30 hectare t.b.v. de uitruil met de gronden van het GOB voor de doorontwikkeling van de proeflocatie aan de Middenpeelweg ruim overschreven.

Het bod is gebaseerd op de huidige inzichten van de deelnemende gemeenten en waterschap ten aanzien van de kansen voor grondverwerving, de financiële ruimte en de bestaande prioritering. De inzet van het Ministerie bij de compenserende maatregelen. Dit kan in een later stadium tot verschuiving van gelden leiden.

Dit alles gecoördineerd vanuit de gebiedssamenwerking Agro As de Peel, die hiervoor de beschikbaarheid van capaciteit garandeert.

Voor de uitvoering van het natuurgebiedsplan zijn contacten gelegd met een taxateur/aankoper en een projectleider van de ZLTO en het plan van aanpak voor de uitvoering zal na september 2018 verder vorm gaan krijgen.

Ieder half jaar zal er een stand van zaken besproken worden en gecommuniceerd richting deelnemende gemeenten en het Groenontwikkelfonds.

Dit allen onder voorwaarde dat Agro As de Peel, GOB en Provincie Noord-Brabant overeenstemming bereiken over de overdracht van de gronden (zie volgende paragraaf).

6. Overdracht gronden

Agro As de Peel heeft tot doel om ondernemers een proeftuin te bieden om de transitie naar een maatschappelijke geaccepteerd circulair voedselsysteem verder te helpen. Met het realiseren voorliggend natuurgebiedsplan, willen we de 30 hectaren die nu nog in eigendom zijn van het GOB inzetten voor de doorontwikkeling van de proeftuin.

De extra gronden zouden in de eerste fase gepacht kunnen worden tot en met 2022, waarbij er tussen de regio en provincie afspraken gemaakt worden over de jaarlijkse pachtkosten. De organisatie Agro As de Peel zal deze gronden toewijzen aan de verschillende innovatieve projecten. Hierbij heeft elk project zijn eigen financiering. Agro As de Peel streeft ernaar de volledige 30 hectare in te zetten voor innovatieve projecten/proeven of om vernieuwende landbouw in de etalage te zetten, op een zelfde manier hoe dat nu gebeurt voor de eerste 5 hectare die we sinds 2018 in gebruik hebben genomen.

Gezien de korte tijd tot teeltseizoen 2019, is het een optie om de grond gedeeltelijk in 2019 en gedeeltelijk in 2020 te aanvaarden.

Het is van belang om met de betrokken partijen afspraken te maken over de praktische invulling van deze constructie. Deze afspraken willen we gelijk met de andere afspraken uit dit natuurgebiedsplan in september 2018 bestuurlijk bekrachtigen.

In fase 2 zal, uiterlijk aan het einde van de genoemde 4 jaar, de grond overgenomen worden door een te vormen investeringsvehicle. Dit kan bestaan uit de ondernemers die op dat moment samen het circulaire voedselsysteem vormgeven. Als alternatief zou dit ook een investeerder kunnen zijn die de grond vervolgens verpacht aan de proeflocatie. Door het toepassen van de voorgestelde tijdelijke pachtconstructie hebben we tijd toe te werken naar een stevige, voor ieder gewenste, eindsituatie.

7. Vervolgstappen

De regio Noordoost Brabant garandeert dat de gebiedssamenwerking Agro As gedurende de looptijd van vier jaar, de projectaansturing van realisatie van 30 hectare natuurontwikkeling op zich neemt binnen het gebied Agro As de Peel evenals de realisatie van tenminste 25 hectare aan EVZ, zoals in dit plan opgenomen. Op deze manier wil de regio en de gebiedssamenwerking in het bijzonder bijdragen leveren voor het uitbreiden van het Natuurnetwerk Brabant in combinatie met de doorontwikkeling van de proeftuin Agro As de Peel en de proeflocatie aan de Middenpeelweg in het bijzonder.

Na de realisatie van dit natuurgebiedsplan worden zo snel mogelijk concrete afspraken gemaakt over het voorliggende bod, over de vervolgstappen voor de realisatie van de natuurdoelstelling, de financiële bijdrage en de overdracht van de gronden.